

LIETUVIS BRAZILIJOS

Leidžia Spaudos b-ve
„VIESA“

Redakcijos ir Administracijos
adresas:

„LIETUVIS BRAZIL.“

Rua Bandeirantes, 92
(Bom Retiro)

Caixa postal, 1764.
S. Paulo.

Prenumeratos kainas

Brazilijoje metams — 10\$000
pusei — 6\$000 atskiriems
mėnesiams po 1\$000.

Užsienin: metams — 20\$000
pusei metų 12\$000.

Redaguoja
V. Atkočaitis.

4-ti METAI.

SÃO PAULO, 1932 m. Sausio-Janeiro mėn. 30 d.

NR. 4 (180)

Būkime vieningi.

Dvidešimtojo amžiaus visuomenėje, yra labai įsivyravęs savų „pažiūrų“ reikšmės. Kūdikis, kuris vos pajęgia be mamos suknelės skverno savarankiškai vaikščioti — jau tariasi daug nusimanas, turįs savas pažiūras, kurios jo akimis žiūrint „yra geriausios ir būtinios“.

Tas supuvęs šio amžiaus reiškinys, kaip didžiausias nuodas nuodija šiuandienio gyvenimo visą santvarką.

Kur tik mes nepažvelgsime, visur to nuodo pėdas matysime. Mes net kiekvieną žingsnį žengdami matome to nelento galvalo pasekmes, o tų pasekmių rezultatas — mūsų tarpusavio nesugyvenimas.

Man rašančiam čias eilutes atrodo, kad visai kas k'na būtų, jei mes keltume klaidas, kurias tikrai reiktų kelti, o ne tas kurios blogo nedaro, arba priešingai, dar mus padeda sutvarkyti, padeda išvengti nekurių veiksnių, kurių pasėkoj mes padarytume daugiau blogo, negu gero.

Meskime, galų-gale, tą savotiškąjį „aš“, nes jis blogai pavartotas — daro daug blogo.

Mes klausykime tų žmonių, kurie mums visame padeda, kurie mums kelią nurodo šioj vargingoj būklėj.

Savas „aš“, turi reikšmės tada, kada jis yra rimtai apgaivoto žmogaus ištartas.

Visur ir visad mes laikykimės takto, sveiko galvojimo ir venkime bereikalingų diskusijų. Prieš ką nors pareikšdami mes visad gerai ir rimtai apgalvokime. Baikime, galų-gale tą tarpusavį riejimąsi, kuris ardo mūsų bendrą darbą, skaldo vienybę bei naikina pasitikėjimą.

Įvairūs ydas, kurios turi šaknis įleide mūsų kasdienin gyvenime, turi būti nentidėliojant išmestos, priešingai jos baigs nuodyti mūsų koloniją tariant lietuvišką koloniją.

Nevieningumas yra tai nuodas ir prazūtis mūsų lietuviškai kolonijai.

Tad būkim vieningi.

Rex.

LIETUVOJE

Ką rašo Lietuvos laikraščiai „Lietuvos Aidas“, „Mūsų Rytus“ ir kiti.

Kauno paštas persikelia į naujus rūmus.

Kauno centralinis paštas iš dabar tinės vietos, esančios Kaune, Duonelaičio g. 40 Nr., į naujai pastatytus pašto rūmus Laisvės al. 74 Nr.

Visos pašto operacijos naujuose rūmuose pradėdamos nuo 1932 m. sausio 2 d.

Malūnais gausi apylinkė.

Aukštadvaris, Trakų aps. Šioj apylinkėj yra dešimt gerų malūnų. Visi neblogai mala ir darbo užtekinai turi. Neseniai Aukštadvary dar vienas malūnas pastatytas. Tai yra didelis vandeninis malūnas. Malūnai vienas su kitu smarkiai konkuruoja. Mala po 45, 35 ir net 30 centų centnerį. Bran gumu ūkininkai nesiskundžia.

Motorai kaime.

Norvaišai, Šakių aps. Prieš keletą metų motoras kaime buvo retenybė. Dabar visi juo naudojami. Maniežai ir mažesnio tipo kuliamosios bei akselinės mašinos guli ir rūdija nenaudojamos, nes motoru iškuliama ir aksels supiaunamas. Už motoro su kuliamąja mašina darbo valandą, neskaitant žibalo, ima atlyginimo 3 litus.

Statoma seneliams prieglauda.

Kvėdarna, Tauragės aps. Vietoj neseniai sugriuvusios prieglaudos, savivaldybė šį rudenį pradėjo statyti naują. Iš oro pusės prieglauda jau baigta, lieka tik vidaus įrengimo darbai, kurie dėl šalčių pratraukti.

Vėl Nemunas be ledo.

Gruodžio 29 d. apie 12 val. paleido Neris savo ledus, o Nemunas taip pat. Dabar ledų gabalai visu Nemunu plaukia. Garlėvis „Rambynas“ ties Raudone truputį apdaužytas, kol kas ten pat tebėra.

Savivaldybė pasistatė namus.

Baisogala, Kėdainių aps. Valsčiaus savivaldybė pereiniais metais pasistatė didelius medinius namus savo įstaigoms. Namai kaštavo apie 27.000 lt. Gražūs savivaldybės ir nuosavai, nauji viršūnio namai labai puošia mažą Baisogalos miestelį.

Pavasariski reiškiniai viduržiemj.

Varlės atgijo. Joniškis, Šiaulių aps. Gruodžio 28 d. po smarkaus lietaus orai atšilus, kai kuriuose grioviuose matėsi daug atgijusių varlių. Žmonės šituo reiškiniumi atsistebėti negalėjo. Kalėdose pamatę gyvas varles niekas ir nekalba apie išną.

Gėlės išsprogo. Pakuonis, Kauno ap. Per Kalėdas atšilęs oras tiek paveikė gėles, kad jos sprogti pradėjo. Gruodžio 26 d. pašto įstaigos daržely matėsi besprogtančios gėlės.

Kilnūs mažųjų troškimai.

Židikai. Židikų Marijos Pečkos kaitės vardo pradž. mokyklos vaikučiai per kelias dienas suaukojo 23 lt. Vytauto Didžiojo muziejaus statybai.

Statys seneliams prieglauda.

Šimkaičiai, Raseinių aps. Valsčiaus savivaldybė yra gavusi iš valdžios Lab girių dvare 8 ha žemės sklypą. Gautojoj žemėj ji nori pastatyti namus ir įrengti juose seneliams prieglaudą. Že-

PIRMAS KARTAS S. PAULO LITUVIU TARPE

Pedagoginė „D-ro V. Kudirkos“ mokyklos mokinių ir kursantų

Rankų darbų paroda LOTERIJA ALIEGRI

ir linksmas šokių vakaras, griežiant dūdų orkestrui, Lietuviškam name, rua Bandeirantes 92 sausio 30 d. (šeštadienį) ir 31 dieng (sekmadienį). Tėvams, mokiniams ir visiems užinteresuotiems asmenims, norintiems pamatyti vaikučių darbus paroda bus atdara nuo 1 - 6 val. veitui, o jaunuomenei norinčiai linksmam praleisti laiką iki ryto 4 val.

Šeštadienį su pakvietimais.

Parodoje bus daug įvairių išuosių fantų, kuriuos galima atsiminti sekmadienį nuo 1 iki 6 val. vakaro. Kviečiame kuo skaitlingiausiai atsilankyti. Pakvietimus galima gauti Liet. mokylose: D-ro V. Kudirkos ruo Oratorio 53. „Vyskupo Valančiaus“, Bom Retire rua Bandeirantes 92. „D-ro Jono Basanavičiaus“ Villa Anastacie Villa Belos name ir pas „Vilties“ narius ir „Liet. Braz.“ redakcijoje.

Rengėjai: „D-ro V. Kud.“ mokiniai ir kursantai.

mė manoma pavesti prieglaudos reikalinga.

Graziai atremontuota stotis.

Baisogala, Kėdainių aps. Neseniai atremontuota geležinkelio stotis. Labai graziai jos vidus atrodo. Yra šildymas ir kiti patogumai.

Grazina bažnyčia.

Lukšiai, Šakių aps. Pereitais metais atstatyta ir pagrąžinta didžiojo karo metu smarkiai nukentėjusi Lukšių bažnyčia. Įsigyta ir nauji vargonai, kuriais Kalėdų rytą pirmą kartą pradėta groti. Bažnyčios reikalams parapijiečiai turėjo mokėti po pusantro lito nuo valdomos žemės ha.

Statys P. Vileišiui paminklą.

Pasvalys, Biržų aps. Savivaldybė ir vietos organizacijos rūpinasi pastatyti miestely didelį bronzinį paminklą Petriui Vileišiui. Paminklas šiam mūsų tautos didžiavirviui čia statomas tais su metimais, kad jo yra gimtas kraštas. Medinų kaimas, kur P. Vileišis gimė ir augo, yra 5 kilom. nuo Pasvalio atstu Paminklas atsiėsiąs apie 20.000 litų. Reikalingas lėšas manoma aukomis surinkti. Žadama jis dar šią vasarą pastatyti.

Sporto S-gos „Lithuania“ pirminkui

P. J. Januškiui ir p. J. Jurgutytei

Sutuokturių proga linkime daug laimės!

V. Atkočaitis, Br. Šukevičius.

Kronika.

Tvarkingas vakaras.

Pereitą sekmadienį Dainos - Meno dr-ja „Viltis“ suruošė Lietuvių name linksmą šokių vakarą. Jaunimas gražiai pasišokęs iki 12 val. išsikyrė poilsui. Nors dr-ja išlaidas turėjo nemažas, bet visgi dar ir pelno liko.

Tvarka — kuo puikiau. Tenka pastebėti, kad dr-ja turėdama energingą chorvedį p. Stankūne asmeny, mums duos girdėti ir daugiau gražių dainų ir sceninių dalykėlių

Iks.

Lietuviškos vestuvės.

Peraitą šeštadienį įvyko p. J. Januškie su p. J. Jurgutyte vestuvės Lietuvių name. Vestuvės atsižymėjo nuosirdžiu lietuviškumu, nes visai šokiai ir tvarka buvo gana lietuviška.

Malonu, kaip lietuviai gerbia savo papročius.

B u v e s.

„Kuo pats kvėp — tuo ir kita top“.

Uckus savo „Lietuvių“ skaito kiek „seguransų“ būve Lietuvių name laike vakariukų, nors ne kartą jų nebuvo.

Bet, Uckell paskaityk kiek „seguransų“ buvo „Žiburio“ vakariukuose, rua da Graça? Iks.

AR JAU ATNAUJINAI PRENUMERATA?.. SKUBINK, KITU BUDU NUSTOSI DAUG NAUJIE-NU IR ĮVAIRENYBIU!

J. Keliuotis.

SPAUDOS ETIKA

(T a š a)

Vieni jų užgeso kalėjimuose. Kiti buvo ištremti į svetimą kraštą ir palaidoti klaiduose Sibiro tyrlaukiuose. Juos šiandien garbiname, kaip tautos karžygius, nes jie apgynę spaudos laisvę ir išgelbėjo jos garbę. Bet štai dar besidžiaugiant vakarykščiais laimėjimais, pakyla tarsi be sąžinės ir be kultūros žmonės. Pradžią nedrąsiai šaiposi. Vėliau vis drąsiau ir drąsiau ima tyčiotis iš to, kas tautai yra brangiausio ir švenčiausio. Savo destruktiviam darbui vykdyti jie steigia savąjį spaudą. Jie ją išniekina. Bogėdiškai išgvaltavoja. Jie paverčia ją bizno ir žemųjų instinkty įrankiu.

Taip atsirado pas mus bulvarinė, geltonoji ir net pornografinė spauda. Niekas jai netrukdė plėstis.

Niekas prieš ją nekelią protesto balso. Ir taip ji ramiai užima poziciją po pozicijos. Štai ji jau turi mėnesinių, dvisavaitinių, savaitraščių ir net dienraščių. Ji reklamuoja visokius niekšus. Deda jų fotografijas. Puošiasi štykščiais paveikslais. Spausdina didžiųjų kriminalistų ir ištvirkėlių išpažintis. Vaizduoja seksualinio gyvenimo puvus. Aiškina kurios aistrinės, kurių akys gražesnės. O visa tai, kas vertinga, nustumta į antrą vietą. Mokslo sritis — neįdomi. Meno — neaktuali. Visuomeniniai klausimai kelti — pavojinga. Švietimo reikalai — nuobodūs. Įdomus ir aktualūs tik nusizengimai: ji aprašomi visomis smulkmenomis. Jie jaudina. Jie sukelia aistras. Jie visiems įdomūs. Jų aprašymus visi skaito. Skaito ir demoralizuoja. Pradžioje kyla pasigailėjimo jausmas. Paskui tolerancijos. Galop pradedama jausti simpatijas. O galutinai šakaitoj imama miduotai. Juk tokia spauda savo skaitytojams padaro įspūdžio, kad pasaulyje daugiau niekšų, ištvirkėlių, vagių, negu kūrybos ir idėjos žmonių. O tas hipnotizuoja daugelį silpnėsios valios žmonių: jei visi tokie tai kuriems galams man vienam varžytis? Ir dar ne vienas ima manyti, kad visokie niekšystės žygiai, skandalai ir kriminaliniai nusizengimai yra didesnės reikšmės, negu heroizmo, meilės ir tauraus veikimo žygiai. Ir taip

viskas, kas į žmogų patenka, palieka pėdsakus. Tiesa, daug dedamu bulvarinėje spaudoje žinių neturi blogos tendencijos, bet jos dažnai visiškai nereikalingos žmogaus didybei ugdyti. Jos tuščios. Jos gaisina laiką. Jos pripildo žmogaus galvą gremėzdais.

Bulvariniai laikraščiai egzistuoja, pataikaudami žemesiems instinktus. Jie neturi idėjos. Nekovoja už kokius nors principus. Bet pataikaudami stengiasi biznį padaryti. Štai jų tikslai ir keliai, kuriais prie jų eina. Ir ką įžymus šių dienų filosof. Sertillanges yra pasakęs apie prancūzų bulvarinę spaudą, tą galima iš dalies pritaikinti ir mūsų tokio pat pobūdžio spaudai: „Tu tušti, mūsų tauta? Gerai! Tau duosime tuštybės! Mes juoksimės iš visko, net iš pačių rimčiausių dalykų, net iš pačių svarbiausių reikalų, net iš pačių šventenybių. Tu, naivus vaike, nori kad tave linksmintume: mes esame linksmintojai, špininkai ir juokdariai. Duok mums tik laisvės. Mes tave mokysime kaip teatre, kaip į darbo vietą tave nunešime į lenktynių lauką, nuversime tave prie ištvirkimo, prie kūno ir sielos griuvėsių — tave ten vedžiosime keliu, gylėjams nuklotu! Tu žinai viską, kas įvyksta „svarbaus“, apie tai tau praneš Paryžiaus kronika, būtent: apie keltaujančius juokdarus ir šokėjų persikėlimus, apie elegantiškus skandalus, kuriais puošiasi Aukštasis Gyvenimas. Tau pranešime apie paskutiniąsias madas. Bet tau nereikalinga žinoti, kaip sekasi tavo kraštui: ar jis karščiuoja ar ramus; ar jis vaisingas ar jis miršta. Šie sunkūs dalykai tau nuobodūs. Kad tau įtiktu, juos praleisime, juos patieksime špau pavaidu. . . Tau patinka skandalai ir žmonių bjauriausios pusės? Tu nori matyti bemiris tančių mušėikų ir girdėti barbariškų ir piktų šmeižtų. Gerai! Mes būsimе pufletieriai. Mūsų biurai bus nuodų dirbtuvės. Mūsų laikraštis bus neapykautos arena. Mes būsimе provokatoriai, pasiūtėliai, šmeižikai ir cinikai. Mes mėtysime didelius žodžius, nežinodami kur jie nukris: mes iki niekšystės skleisime šmeižtų ar pagyrimų. (Bus daugiau).

Patikimiausias patarėjas yra

Bankas

mūsų

Lietuvių skyrius

visad pasiruošęs jums padėti žodžiu ir darbu

APLANKYK SAVO TAUTIETI

ŠIAME BANKE

BANCO GERMANICO

Rua Alvares Penteado 17, kertė Rua Quitanda.

D-r MAX RUDOLPH.

vokietys gydytojas

Operacijos, moterų ligos, gydymo pagalba, Rentgeno spinduliai.

Kambarys: Priėmimas:
Rua Holland, 5. Praça Ramos do
Telef. 7-5689 Azevedo, 16.
S. Paulo. II aukšt. (Predio Gloria) Tel. 4-2576.

Priėmimas nuo 3—5 val. šeštadieniais
nuo 1 — 3 val.

Kaip ta suprasti?

„Prie ko pritapsi — tokia ir pats tapsi“.

Mūsų lietuviškoji visuomenė gerai žino kokiais keliais eina Uekus ir jo bendrai, kaip tas pats Uekus ir Ko. atsižymėję Lietuvos ir jos Vyriausybės nekinimu, mindžiojimu po kojomis viso to kas lietuviška.

Juk gerai pamename, kaip neseniai Uekus dergė mūsų kleboną savo lai-

krašty. Arba kaip Petuitis pavartojes net fizinių jėgą išvijo kleboną iš savo kambario, o paskui „gražiausias“ žodžiais „išgarbėstė“. Tačiau mūsų klebonas, netik tuo neįžeistas liko, bet priešingai, dar daugiau ėmė tą kompaniją „simplatuoti“.

Yra rimtų faktų, kurie rodo, kad klebonas net paskolą Uekui „suteikė“, arba savo „Chevrolet“ susisodinęs važtuos ponus į jų namus (Zlezio vestuvės) ir ten linksminosi iki 1 val. nakties.

Kaip tą suprasti? Kuo aiškinti šį reiškinį?

Mes turime teisingą priežodį — „Prie ko pritapsi — tokia pats tapsi“... Argi tą priežodį ir čia galėtume pritaikinti?

Nesinori tikėti... Bet faktai kalba už save patys. Del kun. J. Valaičio mums niekad neteko rausti iš gėdos, o čia — priešingai... Yla.

„LIETUVIS BRAZILIJŲ“ — GYVENIMO VEIDRODIS.

A. KERĖTOJAS.

Pietų Amerikos lietuvių tarpusavio santykiai.

(MEDŽIAGA BUSIMAI ISTOPIJAI).

(tąsa)

Kol dar šioj padangėj nebuvo nė kunigo nė Konsulato nesimantė nė partikulūmų: jei vienas kitas ką mėgino sukurti, suorganizuoti, ar vakarėlį kokį surengti, turėjo bent lietuvišką spalvą.

Kartą kunigas pasirodė, subruzdavo visas pakampiais slankiojės skruzdėlynas, pa siųdė labai švanki kritika pradedant tikėjimu, Dievo buities nagrinėjimu.

Pagalios kunigo asmenis nežmonišku dergimu. Taip, nieko dar nesukūrus, pradėta varyti destruktivius darbus, kuris privedė net prie lietuvių deportacijos.

Tiktai šitie suminėti fakteliai togr lėtų atskleisti uždangą ir parodyti, kodėl savo atsivėsinime, kun. J. V. sąmoningai prisiminė Kauno s. d. kalėjimo kapeliono jam pasakytus, išvykstant į P. Ameriką, žodžius: „perduok, girdi, linkėjimus mano parapijiečiams, nes gera pusė, iš s. d. kalėjimo išėjusi, emigravo...“ Tai labai skaudus, sarkastiškas atsivėsinimo turinys, bet, dėja, taip pat faktas kad emigrantų tarpe ir tokių, t. y., buvusių prasikaltėlių, situose kraštute daug prisivo.

Sprendžiant apie visumos santykius, šito taip pat negalima pamirėti.

SENESNĖS KARTOS IR NAUJOJI, POKARINĖ EMIGRACIJA ARGENTINOJE.

Argentinos iš Lietuvos pradėta

emigruoti 1923 m., o 1925 ir 1926 m. emigravusių Argentinon skaičius pasiekia tūkstančius. Emigruoja didžiama nevedusioji ir netekėjusios mergaitės.

Kas visus šituos emigrantus Argentinijoje pasitinka? Kas duoda nurodymų darbą rasti, darbo sutartis pasirašyti, apsisaugoti nuo įvairaus plauko išnaudotojų? Tie ir daugelis kitų panašių klausimų ateina galvo, bet atsakymas tėra vienas: niekas.

Būta, pasirodo, atsitiktinė lietuvių emigracijos Argentinon prieš didįjį Europos karą. Dalis emigrantų nusidarginusi net į tolimąją Patagoniją, kurią dar ir 1932 m. pasiekė reikalinga sugaisti dvyliką parų kabotžiniams laivais, aplankančiais Commodor Rivadavia uostą dasyk per mėnesį... Nei jie nieko nežino apie naujas lietuvių emigrantų pajėgas, nei naujieji imigravusioji Argentinon supratimo apie Patagonijos lietuvius neturi.

Ne visi senesniosios kartos emigrantai pasigodo Patagonijos tyrlaukių, kur kiekvienas turėjo teisės tiek valdyti žemės, kiek jis savo lėšomis pajėgė apsitverti gyvulių ūkiui užvesti, kiti pasiliko pačiame Buenos Aires.

Europoje karui siaučiant, visi amerikoni atkuto, pristatydami reikalingas prekes santarvininkų milijoninėms ka-

riuomenėms: užsidirbo gerai tuomet ir Argentina: neblogų būta darbų ir miesto darbininkams, jų skaičiuje ir lietuviams, kurie jau gerokai „sukastėžionėjo“, suprask lietuviškai sakosi nelabai bemoką... Jie čia apsigyveno prieškariniais laikais, kada Lietuvą valdė visagalvis rusų caras, todėl ir patys dažniausia buvo laikomi rusais.

Nors, kaip, sakėm, būta gerų laikų, gana pasturinėčiai gyventa (ir šiaudien jiems joks krizis negresia, nebent skungžiasis sumažėjusiais uždarbais) tačiau per desėtką metų nieko savo, lietuviško nesukurta, jeigu neskaityti vienos savykalpos organizacijos — „Argentinon lietuvių Susivienijimo“, kuris be grynai ekonominio reikalo kitais beveik kad ir nesjdomavo.

Nesant jokio laikraščio, neturint nei vienos savos viešos įstaigos, ir rasti juos šiandieniniame dviejų milijonų didmestyje išsiblaškčius labai nelengva. Senosios emigracijos vaikiai išmintinai lankėsi vietos mokyklose, todėl apie pačią Lietuvą daug mažiau teturi supratimo kaip jų tėvai, kurie dar lietuviškai susikalba, nors viešai lietuviškas nemėgsta pasisakyti, mat bijo „suteršti“ savo vardą dėl naujų emigrantų pakrikimo, iš kurio jie ir sėmdavosi žinias apie „naują“ lietuvių emigraciją.

Net į tokį „P. Amer. Lietuvių Susivienijimą“ naujoji imigracija ligi šioliečiai sau kelio neprasikynė: kratosi seniečiai naujaisiais kaip kokiu maru.

Karo metu lietuvių — kunigų „Vienybė“ Šiaurinėje Amerikoje nutarė ir savo lėšomis paslutė Argentinon lietuvių kunigą, Švagdį, tačiau pastarasis vos kelis mėnesius pabuves (4 mėn.)

vėl paliko lietuvius Dievo valiai, nes pamatė kaip skirtingos sąlygos lietuvių tarpe gyventi Argentinijoje nuo Šiaurinės Amerikos.

Pagalios ir patys senesniosios kartos imigrantai Argentinijoje pamoję viską ranka: jeigu jau jais niekiais nebegal pasirūpiuti, tai kuriems galams dar nežinomos Lietuvos reikalais kvaršinti sau galvas!

Kai visame pasaulyje buvo popiežiaus paskelbta rinkliava sunaikinti Lietuvai gelbėti, dar ir Buenos Aires miesto lietuviai buvo subruzdę, surinkę virš poros tūkstančių pezu, bet tuos pinigus buvo pasigrobę „raudonieji gaidžiai“, — tik mažą dalelę pasisekus išgelbėti ir parsūyti Lietuvon. (Iš Podvalskio pasakojimų).

Labai naivūs tie ponai rašytojai, kurie šiandien pečiaus giščioja dėl mūsų kaimo ar patvirkusio miesto merginų, paklūvusių į didmiesčio kilpas ir netekusių gėdos ir doros. Daugiau kaip tris metus ėjo mūsų palaida emigracija Argentinon, niekas ja tinkamai nesirūpino, niekas jos nepatvarkė, neįspėjo ko ir kaip reikia atvykus pasisaugoti, todėl nestebėtina kad ir pasėkos viso tokio griozdiško emigravimo kaikam neišėjo į sveikata.

Nemanau kad buvęs B. Aires konulas, p. Skinkis, atsikątytų pakartotį epizodą dėl vienos tokios „aukos“, kurią jam pavykė laikinai iš slidaus kėlio atitraukti; suradęs jai tinkamą vietą, bet kur-tau... Įpratimas, sakoma, antras prigimimas: mestusi vietą, toji „auka“ neįėjusi pramintu sąvęs pardavinėjimo keliu. Gal būt kad mes neadaug tokių atsitikimų težinome, bet jų būta

Kaune pereitą sezoną buvo maksimalinė namų statyba.

Pastatyti 1.469 nauji namai 651.503,26 kub. mtr. bendros kubatūros, tarp jų 874 nauji gyvenami namai 582.215,79 kub. mtr. bendros kubatūros su 2.386 naujais butais. — Investuota apie 40 milijonų litų.

Kauno miesto savivaldybės statybos skyriaus vedėjas inž. K. Reisonas jau suteikė mums žinių apie visų 1931 metų namų statybą Kaune. Statybos komisija tais metais, pasirodo, turėjo itin daug darbo: per 73 savo posėdžius ji peržiūrėjo 2.927 statybos klausimus. Mat, pati naujų namų statyba Kaune pereitais metais buvo maksimalinė, t. y. didžiausia iš viso ligšiol.

Privačių gyvenamųjų mūrinių namų naujai pastatyta: 1929 m. — 131; 1930 m. — 150 ir 1931 m. — 215 (seniau žymiai mažesnė buvo betkuri namų statyba Kaune). Medinių privačių gyvenamųjų namų naujai pastatyta: 1929 m. — 305; 1930 m. — 289 ir 1931 m. 659. Taigi viso gyvenamųjų namų naujai pastatyta: 1929 m. — 236; 1930 m. — 448 ir 1931 m. — 874, beveik tiek pat, kiek per abejus 1929 ir 1930 metus, kada jau taip pat buvo labai intensyvi statyba, drauge. Gyvenamųjų 1931 m. naujai pastatytų namų bendra kubatūra pasiekė: 313.780,61 kub. mtr. — mūrinių ir 268.435,18 kub. mtr. — medinių namų, tai yra 582.215, 79 kub. mtr. iš viso.

Negyvenamųjų privačių mūrinių namų naujai pastatyta: 1920 m. — 42; 1930 m. — 39 ir 1931 m. — 104. Medinių negyvenamųjų privačių namų naujai pastatyta 1929 m. — 168; 1930 m. 177 ir 1931 m. — 476. Taigi viso negyvenamųjų namų naujai pastatyta: 1929 m. — 210; 1930 m. — 216 ir 1931 m. — 583, atseit, daugiau kaip pusrėžio karto tiek, kiek 1920 ir 1930 metais

drauge paėmus. Negyvenamųjų 1631 m. naujai pastatytų privačių namų kubatūra pasiekė: 29.199, 80 kub. metr. — mūrinių ir 40.087,67 kub. mtr. — medinių namų, tai yra 69.287,47 kub. mtr. iš viso.

Be to, 1931 m. dar buvo naujai pastatyti nauji 5 viešo naudojimo ir 7 prekybos ir pramonės reikalams privati namai. Tuo būdu viso pernai buvo Kaune pastatyti 1.469 nauji privati namai, t. y. 129 namai daugiau, kaip per abejus 1929 ir 1930 metus drauge (viešo naudojimo ir prekybos bei pramonės reikalams 1929 ir 1930 metais bendrai buvo pastatyta 30 naujų privačių namų). Be to, dar ir valdiškų didelių namų pernai taip pat keli naujai pastatyti, kaip šit: medicinos fakulteto rūmai, pristo rūmai, valstybinės apdraudimo įstaigos rūmai ir kt.

Naujų butų Kaune pereitais metais prisidėjo 2.389 vien naujai pastatytuose gyvenamuose namuose, būtent, 730 butų — mūriniuose ir 1.659 butai — mediniuose naujose namuose. Taip pat nemažai naujų butų prisidėjo dar ir senuose namuose, kur pernai buvo padaryti kapitaliniai remontai, nes kai kuriems gyvenamiesiems namams buvo pristatyti išties nauji aukštai, kas taip pat skaitėsi tik kapitaliniu remontu. Viso 1931 m. buvo leista Kaune kapitaliniai remontuoti 119 gyvenamųjų namų: 43 mūrinius ir 76 medinius.

Be to, pernai buvo dar leista remontuoti 38 viešo naudojimo trobesius, leista 13 naujoms įmonėms veikti ir leista atlikti 254 smulkius namų remontus.

Geriausia ir patogiausia skelbtis

«LIETUVIS BRAZILIJŲ»

Kas bus, kas nebus,

bet Lietuviškas neprazus!

seniau ir dabar yra, ir niekas jų nebe išgelbės.

Gal šiek tiek mūsų merginas ir pateisinti, kodėl jos pasiūlyja gyvenimo kelyje, nes visame pasaulyje, neskiriant nė Argentinos, pasitaiko tarnauti tiukuose namuose, kur arba šeimininkų paaugęsi vaikėzai, ar kartais ir patys šeimų galvos, jei tik pasitaiko «padabnė» mergiotė, visokiais keliais prisipratina ištvirkauti, pakidant kokią dovaną ar davinėdami pinigų... Na, gerbiaujai, ar jau mūsų Lietuvėlkame kaime nėra panašių atsitikimų? Pažiūrėkime tik metines pavaiškų vaikų statistikas.

Yra ir kita rūšis iš Lietuvos kilusių merginų, kurios ir prieš emigruodamos Kaune ar Panovėžyje vertėsi savęs pardavinėjimo amatu: ir tokioje Argentinoje, jei tik joms nepavyksta berniuką galvą apskuti, jos greitai laiku grįta į senąsias vėžes... Be to, niekur kitur emigracijoje netenka pastebėti tiek vyro su žmona. Žmonos su vyru pasimeitum, kaip P. Amerikoje, ir tai ne dėl skurdo ar vargo, bet dėl geresnių pasiūlytų sąlygų su kitu gyventi. Ar ilgam su ištėkėjusia moterimi tokis žaizlas? O vėliau kas?...

Neiškenčiame neprisiminę dar vieną, epizodą iš 1930 m.

Vedęs vyras, kauniškis, laive susitinka kelias mergaites, Argentinon emigruojančias. Prie vienos pusinteligentės priklomba kaip vapsva prie medaus; sugalvoja nebūta istorija, kad vykęs tik išsiblaškyti, nes, girdi, jo žmona begimdyma Kaune mirus. Pakeliui apsisloja Santos pas pažįstamus, apvagia juos pinigais ir brangiems daiktams, pabėga Argentinon; čia vėl susitinka su p-le V. iš Šiaulių miesto ir gyvena «laimingai», kol vieną dieną neapsivagia ir vėl nepabėga Lietuvon, kur mūsų Teismas iškelia jam bylas už vogimą.

Smūgis p-lei V. didelis, ji «labai»

pasipiktinusi» buvusiu kavalierium, bet... Amerikoje liūdėti ilgam netenka; susiranda kita adoratorių ir vėl eina tuo pačiu keliu, nepaisydama kad naujasis adoratorius tik faktinai tėra savo žmoną Lietuvoje pametęs.

Visų aprašomo čia epizodo veikiančių asmenų pavardės rašančiam yra gerai žinomos, nesklaidijamos dėl visiems suprantamų priežasčių, bet tai faktai, kurie taip pat nekaltai kaikiurių mūsų emigrantų panelių naudon.

Netenka pamiršti, kad blizgučiai, suauguravimai, palaidumas gyvenime, nedanklėjimas ar blogas išauklėjimas daugeliui mergaičių užnėrė ant kaklo nebeatmeznamą kilpą. Ieškoti čia ypatingų kaltininkų — tuščias darbas.

Be jau minėtų kategorijų emigrantų į šiuos kraštus daugelis asmenų, norėdami išvengti Lietuvos Teismo rankos: ligi šiolie, mat, nė su viena P. Amerikos valstybe Lietuva neturi sudarytų susikaltėliams išduoti sutarčių, todėl šiosne šalysna patogiausia sprūsti iš teisingumo rankų.

Bene vienas pirmųjų tokių nusikaltėlių buvo Konstantas Norkus, labai gerai žinomas Kauno visuomenei, turėjęs artimų ryšių su viena politine partija, kurios dėka jam ir pavyko laiku pabėgti iš Lietuvos.

K. Norkui kelią «pramynus», atbėgo iš Lietuvos Rimša, vėliau Trimakas, — tai stambesnieji prasikaltėliai Lietuvoje; kiti, smulkesnieji, k. a., Bukovičius, Česlovas Buivydas, Josiukynas ir keliolika detundarių tik pajvairino bėglių kategorija.

Kaikurie bėgliai čia naujų prasižengimų nėra padarę, bet yra ir tokių tipų, a la K. Norkus, Bagdonas, Buivydas, Balčiūnas, kurie ir emigracijoje daugeliui naivių išeivių ištraukė pasikutinius centus, daug asarų išcūpė.

Neiškenčiame neprisiminę dar vieną, epizodą iš 1930 m.

PASAULYJ

KINIJA

Karas darosi karštesnis.

Paskutinės žinios praneša, kad Kinų — Japonų karas darosi kasdien karštesnis. Viena ir kita šalis nemano nusileisti ir tęsti karą toliau.

Prieto, Mandžiurijos esą rusai, reiš kia taipat savo pretenzijas. Rusai nori, kad Mandžiurija nebūtų japoniškai, bet būtų, grynai rusiška.

LENKIJA.

Deficitas.

Varšuva. Lenkų finansų ministerio pranešimu Pilsudskui, šiais metais lenkų valstybė turinti 83 milijonus zlotų deficitu.

Prieistoriniai kapai.

Varšuva. Viena lenkų profesorų grupė, Miechilno apylinkė, atkasė priešistorinius kapus. Kapuose manoma rasti įdomios istorinės medžiagos.

ANGLIJA.

Naujas povandeninis laivas.

Londonas. Sausio 26 d. nuleistas į jūrą naujas povandeninis laivas „Thames“, Brrow'o pakrašty, Lanchester uoste.

ITALIJA.

Mano įsiviespatauti.

Roma. Pranešama, kad Italijos Vyriausybė mananti ir Maltos saloj įvesti tokią tvarką, kaip Italijoje, tik ar sutiks maltiečiai?

PASTABĖLĖS

Kazin, ar taip derėtų „veikti“?

Teko pastebėti vilabeliečių «parapijos komiteto» susirinkimą D. L. K. Vytauto mokyklos patalpoje. Tartasi dėl ankų rinkimo koplyčiai suoluos ir spintą padaryti. Karštesnieji, rodos, siūlė vieną mokyklos salę paversti «zakrastija»... ir t. t.

Mes žinome tik tiek, kad didžiojo Vytauto mokyklos salėje laikinai leista laikyti vilabeliečiams pamaldas.

«Laikiniai» todėl, kad seniau labai karštai buvo kalbama apie savos bažnyčios pasistatymą.

Tačiau ligi šiol apie «parapijos komitetą» tik vilabeliečiai, turbūt, ir teikiu Mes pasiteiravome Konsulate, apie šį komitetą, pasirodo jokių žinių neturįs...

Mes tik vieną težinom, kad D. L. K. Vytauto mokyklos vienintėlis šeimininkas tėra mūsų Konsulatas, todėl labai keistas atsiradęs šalia Konsulato antras «šeimininkas», pasivadinęs «parapijos komitetu».

Mums todėl rodosi, kad šituo keliu vilabeliečiams nepatartina «veikti», nes jų darbas be Konsulato žinios ir sutikimetas jokie pritarimo.

Vilabelietis.

«LIETUVIS BRAZILIJŲ» — ISEIVIO DRĄGAS.

Marietta Passerini.

PRIBUVĖJA — AKUŠERĖ.

Rua Silva Pinte, 49 (Bom Fétiro)

Telef. 5-3584. S. Paulo.

Krizis.

(Pabaiga).

— Žinoma, dabar išreikalauju: po kepture nepasilepsi.

— Eikime, sakau, Tadel, «Vier-salin», stiklą alaus išgersime, pasikalbėsime, na, ir Dolskio paklausysime.

— O staliuką ar turi užsisakę?

— Ar dar reikia ir staliukas už-sisakyti?

K. Norkus, kuris visu kuo prektauja, nes tai yra išties be jokios sąžinės tipas. Bet apie tatau bus vėliau kalbama.

Kaip sprendžiant apie kokią viešą visomenės draugiją ar bendrovę, žiūri ma ne kiekybės bet asmenų kokybės, taip ir darant mūsų emigracijos sąvartarpio santykių apžvalgą negalima buvo išvengti tų kelių pastabų, kurios čia padarytos.

Ligi 1930 metų emigracija į Pietų Amerikos kraštus buvo gana intensyvi, emigruojančių elementas visais laikais buvo «margas», tačiau labai dažnai kairie rašytojai bei korespondentai tą «margumą» sąmoningai apgaubdavo jų turėtų Lietuvoje su viena ar kita politine partija santykių šydu. Taip pavaižduojant lietuvių kolonijos būklę kad ir tokioje Argentinoje, kaip kad tulą laiką daro, pseudonimu pasirašinėdamas, St. Žiemys, (Argentinoms lietuvių manymu, Mišėikas) jokios objektyvės tiesos niekas ir nepatirtu: rašo «savas» žmogus, o «savu» laikomas gal daugiausia todėl, kad korespondencijas adresuoja «Lietuvos Žinioms», vadinasi, viskas gerai ir tvarkoje, nes kitaip galvojančių pažiūrų «Lietuvos Žinioms» visai jokios arba labai mažą reikšmę turi.

(Bus daugiau).

— Būtinai už dviejų dienų prieš Dolskio numerį, kitaip viestos negausi. Nori, aš tau padarysiu protekciją... Aš čia turiu vieną pajįstamą ofiçantą.

— Nuėjome, porą valandų palaukėme rūbinėj kartu su išeivoriais, pagaliau davė virtuvės tarpdury tokį trijų kojų staliuką. Publikos — vos prsimušė galma. Ir visi geria, valgo, užkandžiauja, Henesy, Martel, benediktinų piilsto, užsienio vynus mėgina, omarus, anėceurus čiulpo ir visi chorū gieda: «Aš laimingas, aš laimingas, aš laimingas... Dolskis nuo scenos jiems diržuoją, o jie visi gieda. Gieda ir lenkai, ir lietuviai, ir rusai, ir žydai, kurie tik rusiškai kalba, visi linksmai nusiteikę ir visi kaip broliai leidžia kruvinu praktau uždirbtą skatiką. Gieda išsigelbėję, gieda — apsisaugoję, gieda apsirūpinę, apsidraudę...

Paprašėme kavos, «Birutės». Gurkūnojam, kalbamės.

— Ar tamtos tuojau vakarienę užsakysite ar dar palauksite? — klausia priėjęs ofiçantas.

— Palauksime dar, — sakau aš, paskum sako ir Tadelis.

Ofiçantas nutylėjo, nusišypsėjo mūsų kaimynai.

— Taip begipu užsientuose, pamaniau sau — ten ne tik krizlo metė, bet kada nori su buterbrodu ir alaus stikline visą vakarą išsėdėsi ir niekas į tavę nežvauros ir nesišaipys, o čia varžais žmogelis ir gan.

— Žinai, komersanta, jei kris litovskii lit, tai Kaunas laimingąją Arkadija virs, — kugždasi už gretimo staliuko mūsų kaimynai.

Užsimokėjom kiekvienas už save, atsisveikinome ir čia pat persiskyrėme. Aš nuėjau sau, Tadelis sau.

— Tai kad čia tokia krizė užklystų į kaimą! — pamaniau sau išeldamas pro duris.

Mažųjų dėdė.

Patarimai vakarų rengėjams.

... (foljtonas.)

Kadaigi dabar, maždaug, karšta atmosfera, vadinasi, per daug mūsų partijos peišai — tai vakarų rengimo tvarką reikia perkiant pertvarkyti, nes mūsų tūnyčių irankiams bei karstams išleidžiama apie pusę valstybės biudžeto.

Kad tik pasirodė vienas dešinysis gatvė — tuoj kairioji cipi! Atsiprasant, dešinysis ir grįža suplotas, be kelių dantų, persiutu kostiumu ir su naužyta nugara bei įlenkais šonkauliais. Pasirodė kairysis — irgi tas pats.

Taip elgiamies — mes vietoj mokyklių ir fabriky turėsim stiegti karstų dirbtuves, bei greitiosios pagalbos punktus. Taip negalima!

Tai vot, norėčiau įnešti kelis pasiūlymus vakarų rengėjams, kuriuos toko man pa jam matyti. Štai vienas.

Keli motai, gal nėra ir tiek, „Dantų ėmimo draugija“ vardu „Plytgalis“ rengia vakara.

Paėmė salę pirmam aukšte.

O kadangi antram aukšte ant įeinamų į salę durų buvo patogus kambaryukas — paėmė ir tą.

Susiradys, girdi, knykam — pametkė „Plytgalio“ pirmūninkas.

Jei bent bendros tvarkos palaikymui — kad neįeity dešinieji ir perdaug kairioji — pritarė pakaušį kasdamas drūtas ponas.

Po trumpo pastarimo buvo užpirta 500 gerai degtų plytų ir sukrauta į kambaryuką. Dar 333 plytas sukrovė pas salės duris tvarkdaryų patogumui, pristatydami lentą su parašu:

„Tvarkdariusim. Pašaliniai lai nejudina, nes viršuje žvilg rezervas.“

Renkasi publika, Perskaito, žvilgterij viršų ir dyrina į salę. Reikška — jei rezervas — tai baigia.

Saičėj valdinimas. Bufete butelių tuštinimas. Kertėj jau žmonės, matoma visai gerai nuotalkoj. Eina karšti gin-

čial ir maždaug butelių mobilizacija. Nemanys, rūpūžė, karštas Rėdes bijosiu — prašneko Kiškiokas į Rudoką rodydamas pusantro tuzino alinių butelių ir toki reikalui padėta įsitaūta stalo kop.

Tai t, žalčio iš ara, sakai nebijai Rėdes — sako Rudokas ir cvinkt į nuosį Kiškiokai.

Kiškoka: atsipeikėjęs cvinkt Rudokui į kišką šit buteliu, o mačaryčioms žnekt su stalo kojų strėnas. Tas bimt ant žemė ir nevaldo kairios kojos.

Tvarkdariai informuoti apie triuksmą, griebe po 7 plytas — į bufetą ir cvinkt Kiškiokui į paakį. Tas išsitiesė ir guil.

Kelių plytų pagelba — tvarka atstatyta. O viršų kambaryuke pastatyta dar du tvarkdariai stebėti nuotalką iš oro pusės.

Atvyko dešinysis. Tvarkdariai visomis mandagumo taisyklėmis aiškina, kad nešdintūs nuo durų, nes rezervas...

Eik, girdi po vėlnių, kol dar turi sveikla nuomenę, nes čia nauja tvarka ir rezervas viršuje.

O viršų stebėtojas dantį griežia ir spinaudamas saujon žvelgia į plytų krūvą.

Plosiu, girdi, aš tą nevėkėlą — sako tvarkytojas.

Kadangi dešinysis dar nesiskubino — tai baigęs kantrybę iš viršaus, kaip ir paleido plyta. Ta apsisukusi ore keletą kartų cvinkt dešiniamui į kaktą pa iu kampa. Tas ir prisiplojo.

Ir vėl tvarka.

Bet bufete imta vėl nerymauti.

Todėl tvarkos palaikymui, visos plytos buvusios tvarkdariusim suėjo į bufeto patalpą, tarp kurtų gulėjo keletas nenoramų su nesveikais dantimis bei rasojančiais pakaušiais.

O kadangi jau buvo po 4 val. ryto — tai prisė, o kaip ir baigti vakarą, nes tokiu laiku nė vėna plytų dirbtuvė nenorėjo pristatyti daugiau plytų, mat viršutiniame rezerve tebuvo 37½ plytos. Aiškiau su tokiu rezervu — nei nesirodyk...

Skirstantis publiakai tvarkdariai gavo kaip ir sušilti, nes rabinėj nekuri iš publikos pareiškė norą kaip ir išmainyti patį į seną skrybelę. Todėl

SPORTAS

Brazilų spauda apie mūsų futbolistus.

Mūsų futbolistai sausio 17 d. turėjo rungtynes su labai stipriu ir senu klubu „Radim S. Anna“. Dėl neatvykimo nekurių mūsų žaidėjų komandos sėstas buvo stipnas ir baigėsi 0:3 mūsų nenaudai, tačiau brazilų spauda paminėjo mūsų komandą labai gražiai.

„O Dia“ iš 22 sausio tarp kitko rašo:

„Šiame židime lietuviai pasirodė labai disciplinuoti ir sukėlė simpatijas žaidėjai... Lietuviai gali rungtis su kiekvienu diseiplinuotu klubu, nes jų komanda yra parinktinė ir gana stipri“.

Beto pažymi, kad mūsų futbolistai laikosi taisyklių, nevartoja brutaliskumo, kaip nekurius kitos komandos.

Koresp.

rezerve plytos mažėjo, o didėjo suplotų skaičius.

Kada baigėsi vakaras — salėj buvo visiškai ramu, tik darbuose keletas tvarkdaryų su vartotu serpenti tvarsty; daini žaidzas, kurie buvo turėję incidentų su tvarkos dabotojais. Salėj negyval užmūšto nesirado nė vieno.

Kada nušo rytas, Santa Casa, savo tokio turinio telegramą:

„Paruoškite 29 lovas, Užimti turime kam.“

O siuvėjams tokio: „Rūbų neužsakome, nes salėj buvo nauja tvarka“.

Tik salėj tvarkdariai rankiojo suvartotas plytas ir krovė į vežimą, o antro aukšto tvarkdarys susispaudęs saujoj purę plytas, saldziai miegojo.

Matote, nors S. Casoj okupuotos kelios lovos, bet nei suvykla nei karstų dirbtuvė darbo nekavo.

Tad eikim prie naujos tvarkos, o būsime kultūringesni.

Ivairenybės

Dviejų karjerų pradžia.

Tomas Elva Edisonas yra neginčijamai stambiausiu mūsų laiko išradėju. Edisonas, kuris jau daugiau kaip 80 metų, vienas iš turtingiausių mūsų dienų žmonių Amerikoje, vienas iš stambiausių savo šalies pramonininkų, padarė grynai amerikonišką karjerą. Pradėjo jis ją laikraščių pardavėju, paskui įstojo tarnauti telegrafe. Bet jau būdamas 29 metų amžiaus jis turėjo savo dirbtuvę gaminiui jo paties išrastų mašinų, be to dirbtuvėle Menlo parke Njudžersi ir didelę laboratoriją Oranzja.

Stambiausiais jo išradimais yra elektros lemputė ir fonografas.

Nepaprastai savotiškas yra jo pasakojimas apie pirmą jo gautą čekį. Jis dirbo telegrafo kompanijoje, kuri netikrėm jo išradimus, bet ir pavedavo jam pritaikyti juos darbiui. Kartą jį paprašė pas save kompanijos pirmininkas ir pasiūlė jam sudaryti kontraktą.

Man pasidarė baisu, — pasakoją Edisonas, — aš bijojau, kad jeigu aš pasakysiu 5000 dolerių sumą, tai man bendrai nieko neduos. Aš veitui lauziau galvą, ieškodamas atsakymo ir pagaliau tariau: — „prašau, pasiūlyk tamsta pats“. Aš pats nustebau dėl savo drąsos, bet dabar aš daugiau nieko nebijojau ir lyg sustingau.

Mes siūlome 40.000 dolerių. Ką tamsta pasakysį j tai! — paklausė Lefersas.

Aš padariau sau didžiausią pastangą, kad neišduoti savęs ir nesudrėbėti; aš bijojau, kad jis išgirs plakimą mano širdies. Su didžiausiu sunkumu aš atsakiau:

— Apie tai galima pakalbėti...

Po dviejų dienų Edisonui teko gauti parašytą sutartį ir pasirašyti ją pačiam. Bet visa istorija jam vis dar atrodė sapnu ir neto jaudinimosi jis visas tas dienas negalėjo miegoti naktimis.

Kai jis atėjo į kontorą, visa buvo tvarkoje ir jis pasirašė sutartį, čia pat gavęs čekį 40.000 dolerių. Edisonas iš visos jėgos nubėgo į banką paversti

(tąsa 6 pusl.)

Rimtas žydo balsas apie šv. Tėvo enciklikas.

Red. prierašas: Taip galvoja žydas, bet kaip galvo a „L. A. Br.“ kuris kelis numerius pašventė tam dalykui savaip „išaiškinti“

Neseniai Anglijoj pasirodė laišku pavaldiu straipsnis, kuris buvo plačiai paskleistas, minut enciklikos „Rerum Novarum“ 40 metų sukaktuves. Anglijos kardinolas Bourne patarė jį visioms gerai perskaityti. Po tuo laišku pasirašęs Morris L. Moskowitz iš Scranton, Pa. Jis ne vien savo vardu, bet visos žymių žydų grupės vardu, parašė tą žymų ir reikšmingą raštą.

Moskowitz, pasirodo, gerai išstudijavęs encikliką ir buvo jos giliai perimtas ir įtikintas. Pirmiausia jis šitip pasisako: „Jei šis dokumentas yra dar tik pavyzdys kitų, kurie ateityje pasirodys tai įvairios žmonių klasės ir pasaulio valdžios geriau du kartus tepamąst, negu bandys nepaisyti ir atnešti popiežiaus pareiškimus politiniuose, doroviniuose ir ekonominiuose reikaluose.“

„Kas mums padarė didžiausią įspūdį — rašo toliau Moskowitz — tai tas giliausias dabartinių uždavinių supratimas ir pažūrų platumas, kurį parodė katalikų Bažnyčios Galva.“

Šv. Tėvas prieš priešpaudą.

Toliau tas laiškas rodo, kad Šv. Tėvo padėtis „stato jį aukščiau tautų, politikos ir ekonomijos reikalų ir kad Šv. Tėvas yra lygiai priešingas Lenino klasių komunizmui, Wall Street'o klasių individualizmui ir bet kokiam priešpaudos formai, nežiūrint to, kuriai tautai ar grupei ta priešpauda neia naudą.“

Beaiškias sprendimas — rašo toliau Moskowitz — yra retas dabartiniiais laikais atsitikimas, retesnis kaip seniau. Kad Bažnyčios Galva gal nešališką sprendimą pareikšti yra šių priežasčių padariniai:

1. Popiežiai įgijo beveik dviejų tūkstančių metų patyrimo, turėdami reikalų su žmonių prigimtimi, su jų visokišausios formos valdžiomis, visokiomis kiekvienos tautos klasėmis, kiekvienos šio pasaulio rasės grupėmis ir su visokiais susijusiais su jomis reikalais.

Be to, Izraelis yra ilgai gyveno šalia jų ir žino, kad jie (popiežiai) niekad ir nieko nepamiršta.

2. Ypatingi reikalai neįjungia Šv. Tėvo ne su jokia šalimi, arba, geriau sakant, visų šalių reikalai lygiai rūpi jam. Jam vis tiek, ar yra kur respublika, ar monarchija. Jam kiekviena valdžios forma yra gera, jei tik ji yra visoms klasėms teisinga ir neleidžia vienai klasei imti viršų ant kitų, ar tai paimant valdžios kontrolę į savo rankas ar tai sugrobiani pinigus ir pramonę į kelių rankas.

3. Mes esame gavę informaciją, kad pranešimai apie politikos, ekonomikos, nuklėjimo, pramonės ir visuomenės sąlygas iš visų valstybių ir tautų ateina dažnai į Vatikaną ir ten nuodugniai studijuojami ir sistematinami.

Kas daroma visuose Europos, Azijos, Afrikos, Amerikos, Australijos ir visų didžiųjų ir mažųjų salų dalyse nuolatos stovi Šv. Tėvo akyse. Ten

yra geriausias „clearing-house“ visiems žmonių išradimams ir geriausia teisingiausių ir tikrausių informacijų versmė.

4. Aukštoji ir išimtinioji vieta, kurioje Čv. Tėvas stovi, stato jį aukščiau tautinių, politinių ir ekonominių reikalų. Iš tos aukštumos jis žiūri į visas valdžias, rases ir klases ir su geriausiu tikrumu jis gali išspresti visokiškas problemas, kurios jas painioja ir sunkina. Nes patios valdžios, rases ir klases dažniausiai suinteresuotos tik savim, toliau savęs ir civilizacijos nemato.

5. Popiežiai sprendžia iš viso pasaulio Rytų ir Vakarų aukščiausiu punkto. Tuo būdu tik jų vienu balsas ir gali reikšti viso plataus pasaulio supratimą ir norus.

Vienintelis autoritetas visiems

6. Tai tik vienintelis visų pripažintas autoritetas gali drįsti be baimės kalbėti apie socialinius, dorovinius, politinius ir ekonominius reikalus, neatsižvelgdamas nė į tai, kad tuo nustato prieš save kiekvieną valdžią, tautas ir atšaldo nuo savęs turtuolių ir privilegijuotųjų klases.

Istorija rodo, kad nė vienai tautai neišėjo sverikatos per ilgai nepaisyti Vatikano sprendimų ir įspėjimų. Joms teko galų gale gailėtis savo neatsargių žygių. Čia pataikavimas yra negalimas. Popiežius negalima nei papirkti, nei įbauginti, nei prisigerinti jiems. Anglas ar rusas, vokiečiai ar amerikonas, italas ar arabas, negras ar kinas — visi lygūs jų akyse. Spalva, klasė, rasė ir ekonominės sąlygos tinka Romai, kol jose viska tvarko teisingumas.

„Izraeliui patiko tas ypatingas enciklikos tonas“; — toliau rašo Moskowitz, — „Priešpauda, be to, mūsų mu-

se už jų nepasotinamą godumą, už jų aklą stūmimą tautų ant žiaurių revoliucijų bėgimo. Jis smerkia turtuolių klase, kuri alkina darbininkus, kurie pasirengę sugriauti visą visuomeninę politinę ir ekonominę tvarką, kad jie savo tikslus pasiektų.“

Jis drąsiai prikiša valdžioms ir šaukia jas padaryti sau sąžinės apyskaitą iš planavimų kontroliuoti viešąją sąžinę ir tvarkyti kiekvieno atskiro žmogaus gyvenimą.

Iš visų dalykų geriausias tai jo paduodami vaistai tasyti blogybėms, kuriuos kankina mus. Tuos vaistus mes priimame. Jie parenti sveiku mokslu, aukštais idealais, sveiku protu.

Komunizmas nepageidaujamas

Nė vienas iš mūsų nenorėtų pamatyti civilizaciją subyrėjusią į gabalėlius. Nė vienas iš mūsų nepageidauja, kad komunizmas paimtų kontrolę šiame pasauly. Bet kai tas pavojus gresia, tai kur tautoms ieškoti išieities iš to? Kas yra pakankamai rimtas, pakankamai drąsus, kuriuo visi galėtų pasitikėti? (Tenesupranta mane neteisingai. Aš čia nekreipiu minčių į religiją). Ne Geneva su Tautų Sąjunga. Ji negali visai teisingai išspresti, nes kiekviena tauta turi galvoj daugiausia tik savo interesus. Visokios viešos ir slaptos tautų sutartys, tarpusavio įtarinėjimai visada griaus jos sprendimus.

Ne tarptautinis teismas. Jis yra Europos padaras. Jame sprendžiama balsų dauguma. Jis negali visų patenkinti.

Bet tautos gali kreiptis į Popiežių ne kaip katalikų autoritetą, bet kaip į centrą, kuris atstovauja visoms tautoms ir žemės rasėms. Jos sprendimas, jo paduota programa, parenta devyniolikos amžių žmonijos prityrimu ir giliu jos reikalų pažinimu. (b. d.)

Jau trys metai sukako,

kaip „LIETUVIS BRAZILIJOS“

lanko ne tik S. Paulo lietuvius, bet ir tolimoje provincijoje gyvenančius fazendų darbininkus prijauniančius lietuvybei. Per tris metus savo gyvavimo, jis spėjo sustiprėti ir atsistoti pirmoj vietoj lietuviškos kolonijos reikalų gynime.

[Zengdamas į 4-sius metus «Lietuvis Brazilijoje» žada ir gi savo skaitytojams tiekti įdomiausių ir naudingiausių žinių iš visų pasaulio kraštų. Todėl kiekvieno lietuviu pareiga stoti į mūsų eilę. Kodėl? Todėl, kad «Liet. Brazilijoje» yra rimčiausias, didžiausias, nepolitinis, lietuviškos minties laikraštis, bėto yra pigiausias, nes Brazilijoje kaštuoja tik 10\$000 metams, 6\$ pusei metų ir atskiriems mėnesiams po 1\$. Užsieny — metams 20\$, pusei metų 12\$.

Metiniai skaitytojai gauna dovanų gražių lietuviškų žurnalų.

ADRESAS:

„LIETUVIS BRAZILIJOS“ Caixa postal, 1764 SÃO PAULO

LIET. „BRAZ.“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėj Mokoj,

pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Liet. Braz.“ redakcijoj visomis dienomis.

Lietuviška VALGYKLA

Rua Bandeirantes, 92. (Bom Retiro)

Pietūs ir vakarienės po 1\$500 ir po 2\$000. Pusryčiai, pietūs ir vakarienė — mėnesiniams pensionistams 90,— 120 milreisy. Pilnas pensionas su kambariu ir lova 120 — 150 milreisy. Valgis lietuviškas skanus ir geras.

Prašoma persitikrinti.

PHOTO STUDIJA GILUTZ.

Naujai pagerinta.

Rua José Paulino, 118. S. Paulo. VISIEMS ŽINOMAS KAUNIETIS.

Savo meniško darbo išplatinimu darau meniškus paveikslus po 3\$. Beto darau 6 atvirutes šilkiniam popieriui už 7\$.

Ateikite įsitikinti

Dirbtuvė atdara kasdien ir šventadieniais nuo 8 val ryto, iki 8 val. vakaro

D-ras EGBERTO CHAVES

Advokatas

visais reikalais priiminės lietuvius savo raštineje Rua Benjamin Constant, 13 Nr. 4 aukštas salos 6 nuo 15 ligi 18 val.

Nemokančius susikalbėti portugaliskai priiminės šeštadieniais nuo 10 ligi 11 val. Lietuvos Konsulate.

Dr. A. M. Kandia

Venerinių, vidujinių ir vaikų ligų. Priima: nuo 9 iki 11 v. ir nuo 3 iki 6 val.

Analizė ligoniams nemokama. persikelė į rua Barão Itapetininga, 52. 3° andar, Telef. 40 218.

Kalbama rusiskai, lenkiškai ir vokiškai

Skaityk ir platink „Liet. Braz.“

Banco Allemão TRANSATLANTICO SÃO PAULO

Rua 15 de Novembro Nr. 38.

CENTRAS: VOKIETIJOS UŽJURIO — BANKAS BERLYNE. Skyriai Brazilijoje: RIO DE JANEIRO, SANTOS, CURITYBOJE, BAHIA, PORTO ALEGRE.

ATLIEKA PERLAIDAS Į VISAS PASAULIO ŠALIS AUKŠČIAUSIU KURSU IR GEROMIS SĄLYGOMIS. INDELIAI IR DEPOZITAI NUO 50\$000

KORESPONDENTAS LIETUVOJE:

Lietuvos Bankas Kaune.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 2 — 6 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Tel. 2-5068 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. app. 4. (kertė rua Santa Ephigenia)

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų analizė nuo 6½ val. ryto iki 9 v. vak.

SAVIEMS PACIENTAMS ANALIZĖ NEMOKAMA.

Laboratorija

MEDICINIŠKAS IŠTYRIMAS

(Nugarakaulio smegenų kraujo šlapimo ir išmatų). Tikras ir geras.

DR. A. KANDIA IR M. KOGAN.

persikelė į Rua Barão Itapetininga 52. 3 aukštas. Telef 4-0218.

PINIGU KURSAS.

lites	---	1\$700
Prancužų frankas	---	\$630
Vok. markė	---	3 \$850
Ital. lira	---	\$850
Doleris	---	15\$850
Urugvajaus pezas	---	7\$200
Argentinos pezas	---	4\$200
Anglų svaras	---	54\$400
enky	---	1\$840

NAUDOKITĖS PROGA!

Villa Zelinoj, rua 5. labai pigiai pasiduoda sklypas su nameliu. Kaina medžiagos vertės. Sklypas aptvertas ir apsodintas.

Sužinoti krautuvėj (ant kampo) toje pat gatvėje.

Dėmesio!

Dainos -- Meno dr. ja «Viltis», prašoma suinteresuotų žinių, kad minėton draugijon galima įstoti iki 15 d. vasario. Užsirašyti Lietuvių Name, Rua Bandoirantes, 92, (Bom Retiro) antradieniais ir penktadieniais nuo 7½ val. vakaro.

Valdyba.

Paieškojimai

Paieškau sesutę Magdalena Grybauskaitę -- Salanieng, apie kurią jau senai neturiu žinių. Žinantieji arba ji pati malonės atsiliepti Caixa postal, 1764. S. Paulo.

O. Sungaitienė.

Paieškau savo vyrą Juozą Klišį ir dukterį Justiną, apie kuriuos jau daug laiko kaip neturiu žinių. Jie patys arba žinantieji prašomi pranešti: Klisienė, rua Maua, 207 S. Paulo. Iš anksto tariu ačiū!

(tąsa iš 4 pusl.)

brangų popierį grynais pinigais. Jis pats šiaip aprašo šį atsikimą.

— Pirmą kartą gyvenime aš nuėjau į banką. Aš atsistoju žmonių eilės pabaigoje, kurie laukė gauti pinigų, ir kai eilė priešo prie manęs, aš pateikiu savo čekį. Žinoma, aš užmiršau pasirašyti jį. Kasininkas pažūrėjo į akis ir pakliso man jį atgal, kažin ką neaiškų sumurmėjęs. Mano širdis nukrito ir kojas pakirto. Aš vėl pateikiu jam čekį, bet jis, sumurmėjęs kažin ką neaiškų, vėl pakliso man jį atgal. Nusiminęs aš apleidau banką visai įsitikinęs, kad pasidarius Uoll-strito auka. Niekuomet gyvenime aš dar nesijaučiau tokiu nelaimingu.

Edisonas, žinoma, pagaliau sužinojo, kodėl čekis nebuvo priimtas ir gavo savo pinigų. Kasininkai, tačiau, pajaukavo su naujoku, išmokėję jam 40.000 dolerių smulkiais popieriniais pinigais, taip, kad jam teko prisikimsti pinigų visus kišenius. Generalas Lefersas padėjo jam išėiti iš sunkios būklės, padėjęs pinigų jį savo banką.

Dabartiniu laiku Edisonas pats įsteigė stambias stipendijas jauniems išradėjams. Jis rimtai galvoja išauklėti sau įpėdinį. Tuo tikslu prieš kai kurį laiką buvo bandymas. Į egzaminų jūrį įėjo pats Edisonas, automobilų karalius Henri Fordas, Carlisas Edisonas, garsus vandenyno lėkikas Čarlis Lindbergas, d-ras S. V. Strattonas ir d-ras Luis Berr.

Kandidatai turėjo duoti atsakymus į 57 klausimus, pastatytus Edisono. Klekviona iš 49 valstybių išrinko vieną mokinį ir nusiuntė jį į tą bandymą. Vertu buvo pripažinti 16 metų Vilburas Chestonas iš Vašingtono valstybės.

Bandymas truko 5 valandas ir jis vienintelis 49 kandidatų tarpe sugebėjo atsakyti į visus pastatytus klausimus. Dabartiniu laiku gabus jaunuolis mokinasi Edisono sąskaiton technologijos institute Masačuzeto, ir jame daugelis mato vertą rimtojo išradėjo įpėdinį.

«P.»

Pranešimai.

Neįvykus dėl tam tikrų priežasčių Bom Retiro Lietuvių pr. mok. visuomeniniam Tėvų K-to susirinkimui, sausio 31 d. 2 val. p. p. šaukiamas antras susirinkimas, kuris skaitysis teisėtu nusišvelgiant į atvykusių asmenų skaičių. Todėl prašoma visų dalyvauti.

Valdyba.

Vytauto Didžiojo vardo lietuvių mokykloje, vila Bella mokinių užrašymas prasideda nuo sausio mėn. 15 d. Užrašyti vaikus mokykloje.

Lietuvos Konsulatas

SPAUDA -- MŪSU GALYBĖ.

Sporto S-ga «Lithuania» vasario 6 d. 8 val. vak. Lietuvių Name, ruošia kankių baldų maskaradą, iki 4 val. ryto. Pakvietimus gauti pas sportininkus. Valdyba.

Vakariniai kursai

PROFESORIAUS V. KRILĖS.

Dėstoma rubų kirpimas vyriškų ir moteriškų paskutinėmis anglų madomis. Baigus išduodama Diplomas.

KAINOS PPIEINAMOS.

Priima nuo 19 iki 22 val. vakaro visoms dienoms apart šventadienių.

RUA VICTORIA, 2. S. Paulo.

Siuvėjas

J. ČIŽINAUSKAS iš Kauno

Siuvama naujausiomis madomis vyriški rūbai. Tautiečiams daroma didelė nuolaida.

Prašome kreiptis ir įsitikinti būsid visad patenkinti!

Kalbama: lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

Rua Anhaia, 196, Nr. (Bom Retiro) Bondes: 53 ir 55.

Skelbkitės tik „Liet. Brazilijoje“

Jau dvėji metai, kaip Villa Anastacio Dr. Jono Basanavičiaus vardo lietuvių pr. mokykla turi savo pašto dėžutę, 2157 kuria gali naudotis kiekvienas įmokėjęs 2 mlr. metinio abonento mokesnio.

Tai yra labai didelis patogumas arčiau gyvenančioms lietuviams, nes apie gautą korespondenciją tuojaus pranešama per mokinius.

Korespondencija pristatoma kelis kartus per savaitę taigi niekad nepavėluoja

Abonentais galima užsirašyti mokyklos bute, rua Bertholomeo Paes, 6 pas mokytoją. Ten pat išduodama ir korespondencija, visomis savaitės dienomis.

Mokykl. Valdyba.

Švietimosi, kultūros ir panašiais jaunimo gyvenimą liečiančiais reikalais pasitarti, šeštadienį, 30 d. sausio mėn. 7 val. vakaro, Villa Anastacio lietuvių pradžios mokyklos bute, rua Bertholomeo Paes, 6, šaukiamas Villa Anastacio ir apylinkės lietuvių jaunimo susirinkimas.

Susirinkime bus tariamasi bendrais jaunimą liečiančiais reikalais, todėl visi, kas jaučiasi lietuviams esą, be lyties ir politinių pažiūrų skirtumo, į susirinkimą atsiako.

Iniciatoriai.

PASISKELBUS „LIETUVIS BRAZILIJOS“ Jūsų rytojūs bus užtikrintas. Tik „LIETUVIS BRAZILIJOS“!!!

Per „Mūsų Vilnų“ i sostine Vilnių!

Nėra Lietuvoje kito tokio žurnalo, kuris eitų kas 10 dienų gražaus didelio formato 24 puslapių, yra tik vienas žurnalas «Mūsų Vilnius». «Mūsų Vilnius» gina Vilniaus reikalus, rašo kuo plačiausiai Vilniaus vadavimo reikalais, deda daug gražių iliustracijų iš Pavergetosios ir Laisvosios Lietuvos. Jis adsidėjęs seka Amerikos ir kitų kraštų lietuvių gyvenimą.

«Mūsų Vilniuje» bendradarbiauja žymūs publicistai, rašytojai, kaip prof. M. Biržiška, V. Bičūnas, Petras Babickas, K. Berulis, J. A. Herbaciuskas, Liūdas Gira, Liūdas Dovydenas, K. Inčūra, Lazdynų Pelėda -- Lastauskienė, Vygandas -- d-ras J. Purickis, Petras Ruseckas, d-ras Rutenbergas, Matas Šalčius, kan. J. Tomas-Vaižgantas, J. Ziminskas, prof. Z. Žemaitis, M. Aldonis ir visa eil' okupuotos Lietuvos rašytojų. Redaguoja V. Uzdavinys.

«Mūsų Vilnius» žengia tvirtais į penktus metus. Jame rasite gražiausios mežiagos, gražiausių straipsnių, gražiausių iliustracijų, visoms artimų minčių.

«Mūsų Vilnius» pigus žurnalas. Metams kainuoja 7 litai, pusmečiui -- 4 litai. Užsieniouose -- 20 litų.

Vieną numerį gausite nemokamai susipažinti. Kas surinks 6 prenu meratas, tas septyntą gaus nemokamai.

Rašykite šiuo adresu: Kaunas, Daukanto g-vė. 3

Lapoje „O Preferido“ LOTERIJA

RUA MONTEIRO DE MELLO, 23 (nuosavas namas)

RUA ROMA 141 (telefonas: 5-0319)

Lapa São Paulo.

Vienintelis namas, kurio tikrumą ir saugumą garantuoja stipriausi bankininkai.

SILVIO VALLONE

Savininkas.

SKAITYKITE IR PLATINKITE

„LIETUVIS BRAZILIJOS“

JIS GERIAUSIAS PATARĖJAS IR DRAUGAS VISUOSE TAMSTOS DALYKUOSE.

Laivų išėjimas į Europą

Olympior 28 Sausio

Kainos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA įkurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100.000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įtsaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

Laivakortės.

Į Europą ir iš ten. Šamados. Kainos žemos. Patarnavimas sąžiningas ir greitas.

